

KARTA MODUŁU 2021/2022

I. OGÓLNE INFORMACJE O MODULE							
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU I KULTURZE FIZYCZNEJ							
Kierunek studiów:	Położnictwo						
Poziom studiów:	I stopień						
Profil studiów:	praktyczny						
Forma studiów:	stacjonarne						
Nazwa modułu:	Ginekologia i opieka ginekologiczna						
Rodzaj modułu:	Obowiązkowy						
Język wykładowy:	Język polski*						
Rok studiów:	2	Formy prowadzenia zajęć wraz z liczbą godzin dydaktycznych:					
Semestr:	3	Wykład	Laboratorium	Ćwiczenia	Seminarium	Zajęcia praktyczne	Praktyki zawodowe
Liczba punktów ECTS ogółem:	10	65	-	-	-	120	55
Forma zaliczenia:	Zaliczenie na ocenę						
Wymagania wstępne:	Podstawowa wiedza z zakresu nauk podstawowych i społecznych oraz podstaw opieki położniczej						
II. CELE KSZTAŁCENIA							
Cele kształcenia:							
Cel 1: Zapoznanie studentów z podstawową wiedzą z położnictwa i ginekologii w zakresie: fizjologii i patologii ciąży, porodu, położu, cyklu miesięczkowego, pokwitania, przekwitania, problematyki związanej z noworodkiem w pierwszych dniach życia oraz wiedzą na temat profilaktyki, diagnostyki i leczenia chorób kobiecych – dla wykładów; Cel 2 : Przygotowanie do sprawowania opieki nad kobietą ciężarną, rodzącą, położnicą, jej dzieckiem i rodziną oraz kobietą zdrową, zagrożoną chorobą i chorą ginekologiczną – dla zajęć praktycznych; Cel 3: Przygotowanie do prowadzenia edukacji zdrowotnej i działań profilaktycznych w odniesieniu do kobiety ciężarnej, rodzącej, położnicy i jej dziecka oraz kobiety zdrowej, zagrożonej chorobą i chorej ginekologicznie oraz jej rodziny – dla praktyki zawodowej;							
III. EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ORAZ METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW							
Efekt	Student, który zaliczył moduł w zakresie:	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji				
wiedzy: efekty dla wykładów							
1	Student zna i rozumie zmiany zachodzące w organizmie kobiety w różnych okresach jej życia i nieprawidłowości w budowie narządów płciowych;	D.W23	Zaliczenie na ocenę				
2	Student zna i rozumie prawidłowy przebieg cyklu miesięczkowego i jego zaburzenia;	D.W24	Zaliczenie na ocenę				
3	Student zna i rozumie naturalne metody regulacji poczęć i rodzaje antykoncepcji;	D.W 25	Zaliczenie na ocenę				
4	Student zna i rozumie granice norm i patologii seksualnych oraz zaburzenia seksualne występujące u kobiet w okresie rozrodczym;	D.W26	Zaliczenie na ocenę				

5	Student zna i rozumie cele i zasady opieki prekonceptyjnej oraz rolę położnej w opiece prekonceptyjnej;	D.W27	Zaliczenie na ocenę
6	Student zna i rozumie czynniki wpływające na płodność kobiety i mężczyzny oraz metody diagnozowania i leczenia niepłodności;	D.W28	Zaliczenie na ocenę
7	Student zna i rozumie etiologię dysfunkcji mięśni dna miednicy oraz zasady profilaktyki zaburzeń statyki narządu rodowego i i nietrzymania moczu;	D.W29	Zaliczenie na ocenę
8	Student zna i rozumie postępowanie diagnostyczne, lecznicze i pielęgnacyjne u pacjentek ze stanami zapalnymi narządów rodnych, chorobami przenoszonymi drogą płciową, zaburzeniami statyki narządu rodowego i wysiłkowym nietrzymaniem moczu;	D.W30	Zaliczenie na ocenę
9	Student zna i rozumie zasady postępowania z pacjentką przed przeprowadzeniem zabiegów ginekologicznych i po ich przeprowadzeniu oraz w trakcie radioterapii i chemioterapii, a także rolę i zadania położnej w tym zakresie;	D.W31	Zaliczenie na ocenę
10	Student zna i rozumie zmiany zachodzące w organizmie kobiety w okresie menopauzy;	D.W32	Zaliczenie na ocenę
11	Student zna i rozumie udział położnej w badaniach diagnostycznych pacjentek z chorobami ginekologicznymi i ze zmianami w gruczole piersiowym;	D.W33	Zaliczenie na ocenę
12	Student zna i rozumie etiologię i patogenezę chorób nowotworowych narządów płciowych żeńskich i gruczołu piersiowego oraz postępowanie leczniczo-pielęgnacyjne i rehabilitacyjne w tych chorobach;	D.W34	Zaliczenie na ocenę
13	Student zna i rozumie charakterystykę poszczególnych nowotworów narządu rodowego pod względem etiologii, rozpoznania histopatologicznego, objawów klinicznych, podziału na stopnie kliniczne według Międzynarodowej Federacji Ginekologów i Położników (<i>International Federation of Gynecology and Obstetrics, FIGO</i>) oraz zaawansowania nowotworu według klasyfikacji TNM (<i>tumor modus metastases</i>);	D.W35	Zaliczenie na ocenę
14	Student zna i rozumie zasady i programy profilaktyki chorób nowotworowych narządu rodowego i piersi;	D.W36	Zaliczenie na ocenę
15	Student zna i rozumie zasady postępowania psychoterapeutycznego w sytuacji poronienia, urodzenia dziecka martwego, z niepełnosprawnością lub nieuleczalnie chorego	D.W56	Zaliczenie na ocenę
umiejętności: efekty dla zajęć praktycznych			
1	Student potrafi sprawować opiekę psychologiczną nad pacjentką po stracie ciąży, matką małoletnią i w innych sytuacjach szczególnych w położnictwie;	D.U25	Praktyczne zaliczenie umiejętności
2	Student potrafi przygotowywać kobietę i jej partnera do funkcji prokreacyjnej i do rodzicielstwa oraz prowadzić edukację w zakresie właściwych zachowań prekonceptyjnych;	D.U26	Praktyczne zaliczenie umiejętności
3	Student potrafi prowadzić działania edukacyjne w zakresie naturalnych metod regulacji poczęć oraz w zakresie środków antykoncepcyjnych;	D.U27	Praktyczne zaliczenie umiejętności
4	Student potrafi sprawować opiekę ginekologiczną nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia;	D.U28	Praktyczne zaliczenie umiejętności
5	Student potrafi planować i sprawować opiekę nad kobietą i jej partnerem w okresie prekonceptyjnym i w przypadku wystąpienia problemu niepłodności;	D.U29	Praktyczne zaliczenie umiejętności
6	Student potrafi planować i sprawować opiekę nad pacjentkami doświadczającymi niepowodzeń w prokreacji i nad rodziną obciążoną chorobami genetycznymi;	D.U30	Praktyczne zaliczenie umiejętności

7	Student potrafi rozpoznawać choroby gruczołu piersiowego oraz edukować pacjentkę w zakresie samobadania i samoobserwacji;	D.U31	Praktyczne zaliczenie umiejętności
8	Student potrafi rozpoznawać wczesne objawy chorób nowotworowych i stany przednowotworowe narządów płciowych;	D.U32	Praktyczne zaliczenie umiejętności
9	Student potrafi rozpoznawać zaburzenia statyki narządu rodnego oraz uczestniczyć w leczeniu i profilaktyce nietrzymania moczu;	D.U33	Praktyczne zaliczenie umiejętności
10	Student potrafi rozpoznawać zaburzenia i patologie seksualne;	D.U34	Praktyczne zaliczenie umiejętności
11	Student potrafi przygotowywać pacjentkę do zabiegów operacyjnych ginekologicznych przeprowadzanych z zastosowaniem różnych technik oraz planować opiekę po takich zabiegach, przygotowując do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych, we współpracy z rodziną pacjentki;	D.U35	Praktyczne zaliczenie umiejętności
12	Student potrafi rozpoznawać wskazania do wykonania badań diagnostycznych i wystawiać skierowanie na wykonanie określonych badań diagnostycznych oraz wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	D.U41	Praktyczne zaliczenie umiejętności
13	Student potrafi przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w porozumieniu z lekarzem albo na jego zlecenie;	D.U42	Praktyczne zaliczenie umiejętności
umiejętności: efekty dla praktyk zawodowych			
1	Student potrafi prowadzić działania edukacyjne w zakresie naturalnych metod regulacji poczęć oraz w zakresie środków antykoncepcyjnych;	D.U27	Praktyczne zaliczenie umiejętności
2	Student potrafi sprawować opiekę ginekologiczną nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia	D.U28	Praktyczne zaliczenie umiejętności
3	Student potrafi rozpoznawać choroby gruczołu piersiowego oraz edukować pacjentkę w zakresie samobadania i samoobserwacji;	D.U31	Praktyczne zaliczenie umiejętności
4	Student potrafi rozpoznawać zaburzenia statyki narządu rodnego oraz uczestniczyć w leczeniu i profilaktyce nietrzymania moczu;	D.U33	Praktyczne zaliczenie umiejętności
5	Student potrafi przygotowywać pacjentkę do zabiegów operacyjnych ginekologicznych przeprowadzanych z zastosowaniem różnych technik oraz planować opiekę po takich zabiegach, przygotowując do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych, we współpracy z rodziną pacjentki;	D.U35	Praktyczne zaliczenie umiejętności
6	Student potrafi rozpoznawać problemy zdrowotne i planować opiekę nad pacjentem w przebiegu najczęściej występujących chorób wewnętrznych;	D.U40	Praktyczne zaliczenie umiejętności
7	Potrafi prowadzić intensywną opiekę pooperacyjną;	D.U44	Praktyczne zaliczenie umiejętności
8	Potrafi doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;	D.U56	Praktyczne zaliczenie umiejętności
kompetencji społecznych:			
1	Student jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	D.K1	Obserwacja zachowań
2	Student jest gotów do przestrzegania prawpacjenta	D.K2	Obserwacja zachowań
3	Student jest gotów do samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nadpacjentem;	D.K3	Obserwacja zachowań

4	Student jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;	D.K4	Obserwacja zachowań
5	Student jest gotów do przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne pacjenta;	D.K6	Obserwacja zachowań
IV. TREŚCI PROGRAMOWE			
Treści programowe (tematyka zajęć, zaprezentowana z podziałem na poszczególne formy zajęć z określeniem liczby godzin potrzebnych na ich realizację)			
Wykład			
Kod	Tematyka zajęć – część kliniczna	Liczba godzin S	
Wykład 1	Regulacja hormonalna cyklu miesięczkowego . Fizjologia i patologia cyklu miesięczkowego;	2	
Wykład 2	Ginekologia wieku pokwitania i dojrzewania.	2	
Wykład 3	Nieprawidłowości budowy i wady wrodzone układu płciowego.	2	
Wykład 4	Obraz kliniczny najczęstszych stanów zapalnych układu płciowego kobiety i choroby przenoszone drogą płciową	2	
Wykład 5	Zaburzenia statyki , nietrzymanie moczu oraz uszkodzenia układu moczowego – czynniki ryzyka, diagnostyka i postępowanie	2	
Wykład 6	Endokrynologia ginekologiczna – zaburzenia, przekwitanie. Diagnostyka.	2	
Wykład 7	Niepłodność- diagnostyka i leczenie. Techniki wspomaganego rozrodu; Wybrane elementy z andrologii.	2	
Wykład 8	Choroby nowotworowe narządu rodnego i piersi	4	
Wykład 9	Metody diagnostyczne stosowane w profilaktyce chorób nowotworowych. Programy profilaktyczne stosowane w Polsce	2	
Wykład 10	Współdział położnej w diagnozowaniu i leczeniu oraz rehabilitacji chorej onkologicznie. Metody łagodzenia dolegliwości związanych z objawami ubocznymi leczenia. Standardy postępowania w przebiegu choroby nowotworowej	4	
Wykład 11	Metody operacyjne stosowane najczęściej w ginekologii. Udział położnej w psycho-fizycznym przygotowaniu pacjentki do zabiegu operacyjnego.	2	
Wykład 12	Zadania położnej w opiece nad kobietą w prawidłowym i powikłanym przebiegu pooperacyjnym. Monitorowanie stanu pooperacyjnego pacjentki Edukacja zdrowotna.	2	
Wykład 13	Stany nagłe w ginekologii	2	
Tematyka zajęć – część położnicza			
Wykład 12	Cele, zadania i aspekty opieki przedkoncepcyjnej. Udział położnej w przygotowaniu rodziny do pełnienia funkcji prokreacyjnej	3	
Wykład 13	Przygotowanie kobiety do samooceny cyklu miesięczkowego i rozpoznawania jego nieprawidłowości	2	
Wykład 14	Samobadanie piersi, rozpoznawanie nieprawidłowości oraz dalsze postępowanie diagnostyczne	2	
Wykład 15	Zasady opieki nad kobietą w schorzeniach ginekologicznych –charakterystyka jednostek chorobowych w ginekologii i specyfika pielęgnowania.	6	
Wykład 16	Badania i zabiegi diagnostyczno-terapeutyczne w ginekologii –przygotowanie psychofizyczne kobiety do badań, opieka pielęgniarska po badaniach i	4	

	zabiegach.	
Wykład 17	Rola i zadania położnej w opiece nad kobietą w różnych okresach życia	4
Wykład 18	Rola i zadania położnej w opiece okołoperacyjnej	3
Wykład 19	Opieka położnej nad kobietą leczoną chemioterapią i radioterapią	3
Wykład 20	Rola i zadania położnej w opiece paliatywnej	4
Wykład 21	Rozpoznawanie przez położną problemów z seksualnością oraz możliwość niesienia pomocy	2
Wykład 22	Zasady postępowania psychoterapeutycznego w sytuacji poronienia, urodzenia dziecka martwego, z niepełnosprawnością lub nieuleczalnie chorego	2
Zajęcia praktyczne		
Kod	Tematyka zajęć	Liczba godzin S
Zajęcia praktyczne 1	Specyfika oddziału ginekologii Standardy i procedury postępowania obowiązujące przy przyjęciu pacjentki do oddziału ginekologii	5
Zajęcia praktyczne 2	Zasady przygotowania bliższego i dalszego do operacji ginekologicznych z zastosowaniem różnych technik oraz zasady postępowania pooperacyjnego. Pielęgnacja rany pooperacyjnej. Przygotowanie pacjentki do samoopieki i samopielęgnacji.	20
Zajęcia praktyczne 3	Sprawowanie opieki nad pacjentką po stracie ciąży, i w innych sytuacjach szczególnych w ginekologii	5
Zajęcia praktyczne 4	Sprawowanie opieki ginekologicznej nad kobietą w różnych okresach jej życia i różnym stanie zdrowia	5
Zajęcia Praktyczne 5	Rozpoznawanie choroby gruczołu piersiowego oraz edukacja pacjentek w zakresie samobadania i samoobserwacji	10
Zajęcia praktyczne 6	Planowanie i sprawowanie opieki nad pacjentką z chorobą nowotworową narządu rodowego	10
Zajęcia praktyczne 7	Planowanie i sprawowanie opieki nad pacjentką z zaburzeniami statyki narządu rodowego. Udział w leczeniu i profilaktyce nietrzymania moczu	15
Zajęcia praktyczne 8	Planowanie i sprawowanie opieki nad pacjentką z zaburzeniami seksualnymi	5
Zajęcia praktyczne 9	Opieka położnicza nad pacjentką z chorobą onkologiczną. Pielęgnowanie w uszkodzeniach układu moczowo-płciowego Postępowanie przeciwbólowe w leczeniu choroby nowotworowej i w okresie pooperacyjnym	15
Zajęcia praktyczne 10	Udział położnej w zabiegach diagnostyczno- leczniczych Opieka pielęgniarska w przypadku stanów nagłych w ginekologii	16
Zajęcia praktyczne 11	Opieka nad kobietą w okresie przekwitania, menopauzy, klimakterium i senu	10
Zajęcia praktyczne 11	Przygotowanie leczniczych form recepturowych dla pacjentek leczonych ginekologicznie	4
Praktyka zawodowa		
Tematyka zajęć		
Praktyka zawodowa 1	Planowanie i opieka nad kobietą i jej partnerem w przygotowaniu do pełnienia funkcji prokreacyjnej i do rodzicielstwa.	6
Praktyka zawodowa 2	Edukacja w zakresie naturalnych metod regulacji poczęć oraz w zakresie stosowania środków antykoncepcyjnych.	6
Praktyka zawodowa 3	Planowanie i sprawowanie opieki nad kobietą i jej partnerem w okresie prekonceptyjnym i w przypadku wystąpienia problemu niepłodności.	6

Praktyka zawodowa 4	Planowanie i sprawowanie opieki nad kobietą i jej partnerem, którzy doświadczają niepowodzeń w prokreacji i nad rodziną obciążoną chorobami genetycznymi	6
Praktyka zawodowa 5	Planowanie i opieka nad kobietą w przebiegu występujących chorób narządu rodowego	15
Praktyka zawodowa 5	Opieka ginekologiczna nad kobietą w różnych okresach życia i różnym stanie zdrowia	16

V. METODY KSZTAŁCENIA, NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. Metody kształcenia:

- Wykład multimedialny
- Wykład problemowy
- Prezentacja
- Ćwiczenia praktyczne
- Studium przypadku
- Symulacja medyczna
- Dyskusja, praca w zespole
- Pokaz
- Studium literatury

2. Narzędzia (środki) dydaktyczne:

- Projektor/tablica multimedialna
- Sprzęt medyczny
- Sprzęt do praktycznej nauki zawodu

VI. FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA MODUŁU

Forma zaliczenia modułu.

Zaliczenie na ocenę

Kryteria oceny formującej***:

- Aktywność na zajęciach
- Kolokwium
- Obserwacja
- Prezentacja
- Prezentacja umiejętności

Kryteria oceny podsumowującej***

5,0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, planuje i wykonuje zadania. Przestrzega zasad etycznych w położnictwie. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje najwyższe oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

4,5 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, planuje i wykonuje zadania. Przestrzega zasad etycznych w położnictwie. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje 80% najwyższych oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

4,0 – student aktywnie uczestniczy w zajęciach, planuje i wykonuje zadania. Przestrzega zasad etycznych w położnictwie. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje 60% najwyższych oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

3,5 – student biernie uczestniczy w zajęciach, wykonuje podstawowe zadania, wymagające korekty ze strony prowadzącego. Przestrzega zasad etycznych w położnictwie. Uczęszcza na wszystkie zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje poprawne oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

3,0 – student biernie uczestniczy w zajęciach, wykonuje podstawowe zadania, wymagające korekty ze strony prowadzącego. Przestrzega zasad etycznych w położnictwie. Uczęszcza na zajęcia, do których jest przygotowany i uzyskuje pozytywne oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

2,0 – student biernie uczestniczy w zajęciach, wykonane zadania są nieprawidłowe, większość wymaga korekty ze strony prowadzącego, brak samodzielności w wykonaniu czynności i zadań, nie przestrzega zasad bezpieczeństwa oraz zasad etycznych w położnictwie. Uczestniczy nieregularnie na zajęciach, nie jest do nich przygotowany

i uzyskuje negatywne oceny z treści programowych realizowanych w poszczególnych blokach tematycznych.

Ocena podsumowująca***:

Średnia arytmetyczna ocen formujących.

VII. BILANS PUNKTÓW ECTS - NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela (godziny kontaktowe)	185
Udział w wykładach	65
Udział w innych formach zajęć-zajęcia praktyczne	120
Praktyki zawodowe	55
Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)	
Przygotowanie do wykładu	35
Przygotowanie do innych form zajęć	
Przygotowanie do egzaminu	
Przygotowanie do zaliczenia innych zajęć	
Inne (np. gromadzenie materiałów do projektu, kwerenda internetowa, opracowanie prezentacji multimedialnej itp.)	
Łączna liczba godzin	275
Punkty ECTS za moduł	10

VIII. ZALECANA LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Bręborowicz G. H.: Położnictwo i Ginekologia, PZWL, Warszawa 2018
2. Łepecka –Klusek C.: Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii, wyd. Czelej, Lublin 2010.
3. Markowska J., Mądry R.: Ginekologia onkologiczna. Wydawnictwo MedPharm, Wrocław 2008
4. Pschyrembel W., Strauss G., Petri E.: Ginekologia Praktyczna, PZWL, Warszawa 2010.
5. Skabała P.: Endokrynologia ginekologiczna, PZWL, Warszawa 2008
6. Węgrzyn P: Ginekologia i położnictwo, PZWL Warszawa, 2018
7. Pschyrembel W. Ginekologia praktyczna. Wydawnictwa Lekarskie PZWL, Warszawa 2015
- 8.

Literatura uzupełniająca:

1. Bręborowicz G. [red,n,tułm. pol.]: Położnictwo i Ginekologia. Błyskawicznie. WydawnictwoLekarskie PZWL, Warszawa 2009
2. Dobrowolski T.: Wysiłkowe nietrzymanie moczu u kobiet, PZWL, Warszawa 2003
3. Rechberger T.: Nietrzymanie moczu u kobiet: patologia, diagnostyka, leczenie, wyd. BiFolium, Lublin 2005.
4. Śpiewankiewicz B.: Powikłania pooperacyjne w ginekologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
5. Wicherek Ł. Ginekologia onkologiczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016